

İnsanlarda patojenler hakkında bilgiler – Aşı ve hijyen korur!

Maymun çiçeği nedir?

Maymun çiçeği, maymun çiçeği virüsünün neden olduğu ve ender görülen virütik bir hastalıktır. Maymun çiçeği virüsleri, klasik insan çiçeği virüsleri ve inek çiçeği virüsleri ile akrabadır. Yakın zamana kadar maymun çiçeği sadece Batı ve Orta Afrika'da yaygındı. Bu virüsler bu bölgelerde özellikle kemirgenler arasında yaygındır. Adına rağmen maymun çiçeği maymunlarda ender olarak görülür. Bu hastalık insanlara da bulaşabilir ve insanları hasta edebilir.

Maymun çiçeği nasıl bulaşır?

Hayvandan insana

Maymun çiçeğinin yaygın olarak görüldüğü (endemik) bölgelerde, virüsün insanlara bulaşması genellikle enfekte hayvanlara ya da bu hayvanların dışkılarına teması suretiyle ve enfekte hayvanların yeterince ısıtılmamış etlerinin yenmesiyle gerçekleşir.

İnsandan insana

İnsandan insana bulaşma ender olarak görülür ve prensip olarak sadece yakın temas halinde gerçekleşir (örn. cinsel ilişkiyle). Kabarcıklarda (tipik lekeler ve deri kabarcıkları) özellikle yüksek miktarda virüs bulunur. Özellikle derideki kabarcıkların içeriği ya da lezyonlarla (kabuklar) (örn. sağlam olmayan deri ya da mukoza ile) teması halinde, hastalığın bulaşması mümkündür. Ağızdaki çıbanlar veya yaralar söz konusu olduğunda, virüs hem doğrudan temas hem de hastanın tükürüğü ile bulaşabilir. Maymun çiçeğinin sperm veya vajinal sıvılar yoluyla bulaşıp bulaşmayacağı henüz yeterince aydınlatılmamıştır, ancak mümkün görünmektedir.

Spesifik olmayan ilk hastalık belirtilerinin ortaya çıkmaya başlamasıyla birlikte, çok yakın temas halinde bulunan kişiler solunum havasındaki damlacıklar veya tükürük damlacıkları yoluyla da hastalığı kapabilirler.

Giysiler veya nesnelere yoluyla

Virüs, enfekte bir kişinin temas ettiği giysiler, yatak takımları, havlular veya sofraya takımları ve akıllı telefonlar gibi cisimler yoluyla da bulaşabilir.

Virüs; göz, ağız, burun, üreme organları veya anüs mukozasına temas ettiği takdirde de bulaşma olabilir. Muhtemelen solunum yolları da virüs için birer giriş kapısıdır. Bunun dışında virüs derideki en küçük yaralar üzerinden bile vücuda nüfuz edebilir. Hamile kadınlarda virüs plasenta yoluyla doğmamış çocuğa bulaşabilir. Enfekte ebeveynler çocuğa doğum esnasında ya da doğumdan sonra da hastalığı bulaştırabilirler.

Hastalar ne tür hastalık belirtileri gösterir?

1980'den bu yana görülmeyen insan çiçeğine kıyasla, maymun çiçeği benzer hastalık belirtileriyle, ancak genel olarak çok daha hafif bir şekilde seyrederek. Ancak ağır ve ölümcül seyirler de mümkündür.

Genel hastalık belirtileri ağırlıklı olarak ateş, baş ağrısı, kas ağrıları ve sırt ağrılarından yanı sıra lenf düğümlerinin şişmesi olabilir. Lekelerden kabarcıklara kadar çeşitli şekillerde ortaya çıkan, zamanla kabuk bağlayan ve dökülen deri döküntüleri de karakteristiktir.

Deri döküntüleri genel olarak özellikle yüzde, avuç içlerinde ve ayak tabanlarında ortaya çıkar. Deri ve mukozada görülen değişimler, ağızda, üreme organlarında, anüste ve gözlerde de ortaya çıkabilir. Güncel olarak görülen vakaların büyük kısmında üreme organlarında ve anüste döküntü görülmektedir.

Hastalık belirtileri genellikle iki ve dört hafta boyunca görülür ve vakaların büyük kısmında tedavi olmaksızın kendiliklerinden kaybolurlar.

Hastalık ne zaman başlar ve insan ne kadar süreyle hastalığı bulaştırabilir?

İlk hastalık belirtileri, enfekte olduktan 5 ilâ 21 gün sonra ortaya çıkar. Enfekte insanlar, hastalık belirtileri gösterdikleri süre boyunca hastalığı bulaştırabilirler. Bu da genel olarak iki ilâ dört hafta sürer.

Kimler özellikle tehlike altındadır?

Yenidoğanlar, çocuklar, hamileler, yaşlı insanlar ve bağışıklığı düşük insanlar, maymun çiçeği hastalığını ağır geçirme tehlikesiyle karşı karşıyadırlar.

Hastalanma durumunda nelere dikkat etmeliyim?

Maymun çiçeği enfeksiyonu olduğu kanıtlanmış kişiler genel olarak izole edilirler. Bu konuda lütfen Sağlık İdaresi'nin talimatlarına uyun. Evde izole edilmeniz halinde, özellikle aşağıdaki önlemleri uygulamanız gerekecektir:

- ▶ Döküntünün tamamıyla sönmesine ve son kabuğun da düşmesine kadar insanlarla her türlü yakın temastan, özellikle de cinsel temastan kaçınmalısınız. Bu, dört haftaya kadar sürebilir.
- ▶ Özellikle risk faktörü olan kişilerle mümkün olduğu kadar aynı hanede bulunmamalısınız. Bu kişilerin arasında bağışıklık sistemi zayıf olan kişiler, hamileler, 12 yaş altında çocuklar ve yaşlı insanlar bulunur.
- ▶ Başka kişilerle birlikte yaşıyorsanız, döküntünüz olduğu müddetçe, ideal olarak kendi banyosu bulunan ayrı bir odada kalmalısınız.
- ▶ Yatak takımları, havlular ve sofa takımları gibi diğer eşyaları da mümkün mertebe diğer kişilerle paylaşmamalısınız. Virüs parçacıklarının havaya karışmasının engellenmesi için yatak takımları silkelenmelidir. Çamaşırlar en az 60°C'de bol deterjanla yıkanmalıdır.
- ▶ El hijyeninin iyi olmasına dikkat edin. Ellerinizi su ve sabunla iyice yıkayın.
- ▶ Komodinler, akıllı telefonlar veya tabletler gibi sık dokunduğunuz yüzeyler özenle ve günde en az bir kere temizlenmelidir.
- ▶ Banyo ve tuvalet yüzeyleri de her kullanımdan sonra temizlenmelidir.
- ▶ İnsandan hayvana bulaşı engellemek için evcil hayvanlarla doğrudan temas etmekten kaçının.
- ▶ Sağlık durumunuzun kötüleşmesi halinde, gerektiği takdirde destekleyici bir tedaviye başlanabilmesi için derhal tedavi gördüğünüz hekime başvurun. Maymun çiçeğine karşı Tecovirimat adlı ilacın kullanılmasına izin verilmektedir.

Kendimi nasıl koruyabilirim?

Maymun çiçeği ancak enfekte kişilere ya da ortak kullanılan cisimlere ve yüzeylere yakın temasla bulaşabildiği için hasta ya da temaslı kişilerle ilişki kurulmasından kaçınılmalıdır.

Enfekte bir kişiyle yakın temasta bulunulduğu takdirde, yerel Sağlık İdaresi durum hakkında bilgilendirilmelidir (<https://tools.rki.de/plztool/>).

Aşılama

İnsan çiçeğine karşı koruyucu olarak geliştirilen aşılarda, maymun çiçeğine karşı da koruma sağlar. AB'de ve böylelikle Almanya'da da 2013 yılından bu yana, eski çiçek aşılarda göre daha iyi tolere edilebilen bir çiçek aşısına onay verilmiştir. Bu aşı, 18 yaş ve üstü kişilere uygulanabilir. Daimi Aşı Komisyonu (STIKO) tarafından, özellikle hasta bir kişiyle veya ilgili laboratuvar numuneleriyle yakın temasta bulunan kişiler için aşılanma önerilir (Riskli temas sonrası önleyici tedavi). Aşılama, temasın gerçekleşmesinden sonra mümkün olan en kısa sürede, en geç 14 gün sonra yapılmalıdır. Ayrıca, sık sık değişen partnerlerle eşcinsel ilişkide bulunan erkeklerle ve özel laboratuvarların çalışanlarına da aşı olmaları önerilmektedir. Genel bir aşılanma önerilmemektedir. [Aşıyla ilgili ayrıntılı önerileri Robert Koch-Institut](#) sayfasında bulabilirsiniz.

Nereden bilgi alabilirim?

Sıkça sorulan sorular – kolay anlaşılır, güvenilir ve güncel bilgilerle – <https://bzga-k.de/affenpocken> sayfasında cevaplandırılmaktadır.

Bilgilendirme ve danışmanlık için [Yerel Sağlık İdaresi](#) hizmetindedir. Maymun çiçeği bildirmeye tabi olduğu için, yerel Sağlık İdaresi'nde hastalığın güncel durumuna, edinilen deneyimlere ve neler yapılması gerektiğine dair bilgiler bulunmaktadır.

Konuyla ilgili geniş uzmanlık bilgisi, Robert Koch Enstitüsü'nün (RKI)

<https://www.rki.de/DE/Content/InfAZ/A/Affenpocken/Affenpocken.html> sayfalarında yer almaktadır.

MÜHÜR

Yayınlayan:

Federal Sağlık Eğitimi Merkezi, Köln. Tüm hakları saklıdır.
Federal Kamu Sağlık Hizmetleri Hekimleri Birliği ortaklığı ve Robert Koch Enstitüsü onayıyla hazırlanmıştır.
Bu yurttaş bilgilendirme metni, www.infektionsschutz.de ana sayfasından ücretsiz olarak indirilebilir.